

O G Lauritzen
Aalekistevej 213 A,1
292 Vanløse

SKAK

Bladet

Medlemsblad for
DANSK SKAK UNION

Mindenummer
for
Bjørn Nielsen

45. AARGANG

JULI 1949

Abonnement à kr. 5,00 tegnes hos postvæsenet
Løssalg pr. nummer
50 øre

Ny model meget fine og stærke skakbrætter med shirting i ryggen hjemkommen!	
SKAKBRÆT, sammenfoldeligt, alm. kvalitet 46×46 cm	2,65
SKAKBRÆT, sammenfoldeligt, ekstra svært 46×46 cm	3,75
SKAKBRIKKER, lakerede, fineste udførelse, i træske eller stofpose	13,50
SKAKBRIKKER, lakerede, fineste udførelse, i papæske	11,50
BØRNESKAKBRIKKER, ulakerede, i papæske	7,00
NOTERINGSLISTER til 70 træk, 100 stk. kr. 2,00. Do. i BLOKKE à 100 stk....	2,25
NOTERINGSHEFTER til 50 partier à 70 træk, stk. kr. 0,85. TURNERINGSKORT til 7 runder, 100 stk. kr. 3,00. MEDLEMSKORT til 6 måneder eller kvart., stk. kr. 0,06.	
HÆNGEPARTIKUVERTER, 100 stk. kr. 3,50. NOTERINGSBOG til 200 partier, indb. kr. 10,00. SKAKTRYKKERI, komplet, kr. 18,00. POSER af stof til brikker, kr. 2,00. ALT TIL KORRESPONDANCESKAK! Fineste KORRESPONDANCESKAKKORT, 200 stk. kr. 3,50. „K.-PAKKEN“ (200 skakkort, 1 noteringshft. og 6 rapplst.) kr. 4,50.	

NYE PRÆMIETING HJEMKOMMEN!

TÆNDSTIKÆSKEHOLDER til alm. æske, glat kr. 2,50. Med forsølvet springer eller tårn kr. 5,50. Med forgyldt springer eller tårn kr. 7,00. TÆNDSTIKÆSKEHOLDER til stor husholdningsæske, glat kr. 5,00. Med forsølvet springer eller tårn kr. 8,00. Med forgyldt springer eller tårn kr. 9,50. ASKEBÆGER i bronze kr. 8,25, kr. 14,25, kr. 17,25. BÆGER i bronze kr. 9,75, kr. 12,75, kr. 15,75. CERUTÆSKE i bronze kr. 18,75. FLASKEOPLUKKER i sølvplet kr. 9,25. GLASBAKKE i sølvplet kr. 4,50. PAPIRKNIV i bronze kr. 8,25, kr. 9,75.

BÆGRE i sølvplet se Skakbladets majnummer. Benyt SKAKBØGER som præmier! Stort udvalg haves!

Axel Nielsen, Egebæksvej 7, Odense. Postkonto 9638.

Lommeskakspillet

„Her er stillingen“

til tre partier ... kr. 2,25

100 skakkort kr. 1,70

50 skakkort og 1 lommeskak til 3 partier kr. 3,00

Noteringshæfter 75 øre

Noteringslister 2 ø.pr.stk.

Altid franco levering!

Hans Husted

Emil Pipersvej 10, Kgs. Lyngby
Postgiro 20438

**Dansk
Skak
Union's
emblem
i sølv**

med knap kr. 2,50 pr. stk.

+ porto

mod indbetaling på giro

20801 ell. ved indsendelse

af frimærker.

FIDE's regler

kr. 1,00 pr. stk. + porto
mod indbetaling på giro
20801 ell. ved indsendelse
af frimærker.

*Skakbladets
ekspedition*

Jansvej 56, København S.

Korrespondance-skak

Kort	1 stk. kr.	0,02
—	100	1,80
—	200	3,50
—	500	8,50
—	1000	16,50
—	2000	32,00
—	5000	77,50
—	10000	150,00
Lister	100	2,00
—	1000	18,00
Hefter	1	0,85

Lommeskak	1 parti	kr. 1,50
—	2	2,00
—	3	2,25
—	4	2,50
—	6	3,00
Portland	1	1,60
—	2	2,75
Militær	1	1,50
Læder	1	8,00

Skakhus-Pakker se marts nr.
af Skakbladet.

Rejseskak, 15,5×8×2,7 —
eg med træbrikk., røde og
hvide ell. sorte og hvide,
kr. 20,00,

med plastikbr. kr. 22,50.

Rejseskak, plastik m. gen-
nemsigtigt låg og tapbrik-
ker kr. 15,00.

Celluloidbrikker kr. 1,50

Kartonbrikker kr. 0,25

SKAKHUSET - STUDIESTRÆDE 24

Telefon Byen 6291 København K. Giro 86178

SKAKBLADET

Juli 1949 . Nr. 7 . 45. årgang . Redaktion: Jens Enevoldsen

Medlemsblad for Dansk Skak Union

In memoriam

BJØRN NIELSEN

1907 — 1949

Danmarksmester i skak 1941—1942—1944—1946

Bjørn Nielsen

*De største skibe, som sejler på vandet
strander engang omsider,
hvad enten reevlernes takkede saug
eller værfternes øksler dem bider,
de største ege, som står på landet,
står ej til evige tider,
de strækker de trætte sider
langs jorden og hugges op.*

*Så kom da døden og sagde stop
til den store Bjørn...*

(Drachmann).

For alle, som kendte lidt til Bjørn Nielsen, kom hans død ikke som nogen overraskelse. Gennem mange år stod han med det ene ben i dødens forgård. Og alligevel — da meddelelsen om hans bortgang spredtes, var vi så underligt uforberedte. Bjørn indtog en særstilling i dansk skak ikke alene som den mester, han var, men også i kraft af den store åndelige styrke, han viste. I et legeme, der var svagt som fås, brændte en ild, der var stærk som endnu færres. Når han spillede, kæmpede han altid mod to modstandere. Kun de, der på nært hold har fulgt ham gennem turneringerne, ved rigtigt, hvad han i virkeligheden præsterede.

Mange gange tvang han begge modstanderne i knæ, men mange gange måtte han også selv give fortabt. Men aldrig har nogen hørt ham forsøge på at undskylde sig eller bortforklare ved at henvise til sin sygdom. Aldrig kom den mindste klage over hans læber. Hans energi og kampånd overgik let enhver anden dansk skakspiller. Mod Bjørn var der kamp, til sidste træk var gjort. Der er andre, der på pointstavlen har lige så gode resultater, men der er næppe nogen, som med hans handicap havde gjort ham hans præstationer efter.

I dyb beundring sænker vi vore kårder for Bjørnen. Mindet om ham vil leve blandt os.

Jeg traf første gang Bjørn Nielsen i Vordingborg 1927. Vi løb på hinanden udenfor turneringslokalet og kom i snak. Det viste sig, at han var lidt yngre end jeg, der ellers altid plejede at være turneringens yngste deltager. Samme år blev han student og kom til København for at studere. Der fornyede vi bekendtskabet. Jeg fik ham ind i kampklubben, og vi spillede en lille match på 3 partier, som jeg for resten vandt med 2—1. Jeg vandt 2 friske og ungdommelige angrebspartier, og Bjørn hentede sig gevinst på energisk og målbevidst forsvar. Forskellen i vort spil og vor spilleopfattelse kom allerede dengang tydeligt frem.

På det tidspunkt anede jeg intet om hans sygdom. Han færdedes tilsyneladende ganske

normalt mellem os andre. Pludselig en dag var han borte, og jeg så ham ikke igen før i 1933 i Nakskov, hvor han sad i sin stol lammet af afkræftelsen. Han var dog ikke mere lammet, end at han slog mig i vort parti. Det kom som en stor overraskelse for mig, og da vi mødtes samme år i Politikens træningsturnering for holdet til FIDE's turnering i Folkestone, mobiliserede jeg den fornødne respekt, der rakte til remis. Også der så vi den gamle og så ofte gentagne historie mellem ham og mig. Jeg angreb ivrigt, og Bjørn parerede. Samme år var vi sammen i Folkestone, hvor han havde højeste scoring på holdet.

I 1934 deltog jeg ikke i Vejle, hvor Bjørn fulgte Erik Andersen til dørs og erobrede 2. præmion. Erik fik i Herning 1936 det første varsel om, hvad der var i vente til ham. Disse år var optakten til det, vi dengang så hen til med store forventninger, nemlig Erik Andersens fald. Han havde sat sig på os alle og terroriserede os. Jeg havde ikke nerver til at spille mod ham, men Bjørn havde. Poul Hage, som blev den, der til sidst væltede tyrannen, var endnu ikke så udviklet, at han kunne klare Erik, og også han havde andre ting, der hængemede ham. Bjørn lagde i virkeligheden grunden ved sin indsats i 1936. Bjørn var i disse år kendetligt påvirket af sin sygdom. I et af sine partier mod Erik Andersen kunne han have sat mat i to træk, men var ude af stand til at se det. Ved afbrydelsen gjorde han hemmeligt træk i klar gevinststilling uden at ane, hvad han trak. Da han ved partiets genoptagelse så det træk, han havde lavet, opgav han straks. Det kostede ham et danmarksmesterskab.

Bjørns spillestyrke udviklede sig fra år til år. Hans sikkerhed blev større. Med den voksende sikkerhed fulgte også en tyrkeretro på forsvarrets overlegenhed overfor angrebet. Angrebsspilleren må ifølge sagens natur indlade sig på det uberegnelige, og det var Bjørn Nielsen imod. Den eneste virkelig effektive metode til at slå ham var hensynsløst angrebsspil. Der har den menneskelige beregningsevne sin begrænsning. Man så da også, at angrebsspillere, der iøvrigt var ham underlegne, relativt ofte havde succes mod ham. Men fik han spillet ind i rolige baner, der passede ham, var han dødsens farlig. Han bed sig fast i små slutspilsfordele som en bulldog og vandt de utroligste stillinger. Forsvarets kunst mestrede han som få. Det fik selvste Aljechin at mærke i turneringen i München, hvor verdensmesteren måtte bide i græsset efter forgæves at have løbet storm mod Bjørn Niensens solide forsvar.

Bjørn var uhyre ærgerrig. Han gik ind for sine meningers rigtighed med liv og sjæl. I polemik var han skarp, undertiden endog me-

get skarp. Den ild, der brændte i ham, kunne undertiden tage magten fra ham.

Årene 1937 og 1938 stod i Poul Hages tegn, og tiden skulle gå helt til 1941, før han i København første gang erobrede danmarksmesterskabet og derved endelig nåede sit mål og indtog den plads i dansk skak, som han fortjente. I de følgende år og indtil sin død erobrede han danmarksmesterskabet 4 gange og sluttede af ved påsketurneringen i København i år med at dele 1. præmien med Hage. Sygdommen lagde sig i vejen for den omkamp, som døden definitivt skrinlagde.

DSU's turneringer.

1928. Horsens: Dansk mester. Delt 1.—4. pr. med 4 pts.
 1932. Esbjerg: Delt 5.—8. pr. med 3½ pts.
 1933. Nakskov: Delt 2.—3. pr. med 5 pts.
 1934. Vejle: 2. pr. med 5 pts.
 1935. København: Delt 4.—5. pr. med 4½ pts.
 1936. Herning: Delt 4.—9. pr. med 4½ pts.
 1937. Odense: Delt 2.—4. pr. med 5 pts.
 1938. Ålborg: 2. pr. med 4½ pts.
 1939. Næstved: 4. pr. med 5½ pts.
 1940. Randers: Delt 3.—4. pr. med 2½ pts.
 1941. København: 1. pr. med 6½ pts. Danmarksmester.
 1942. Nørresundby: 1. pr. med 7 pts. Danmarksmester.
 1943. Helsingør: 3. pr. med 3½ pts.
 1944. Odense: 1. pr. med 6 pts. Danmarksmester.
 1945. Odense: Delt 2.—3. pr. med 6½ pts.
 1946. Nykøbing F.: 1. pr. med 7 pts. Danmarksmester.
 1947. Esbjerg: Delt 1.—2. pr. med 7 pts.
 1948. Århus: Delt 3.—4. pr. med 5 pts.
 1949. København: Delt 1.—2. pr. med 7½ pts.

Internationale turneringer.

1933. Politikens turnering: Uplaceret.
 1933. FIDE's turnering i Folkestone: 7½ pts. af 13 mulige.
 1934. Nordisk turnering i København: Nr. 7—8—9.
 1935. FIDE's turnering i Warszawa: 6 pts. af 14 mulige.
 1936. Olympiaden i München: 11½ pts. af 15 mulige
 1941. Europaturneringen i München: Delt 5.—6. pr. efter Aljechin, Stoltz, Lundin og Bogoljubow.
 1946. Nordisk turnering i København: Nr. 9.
 1947. Frederiksberg skakforenings turnering: Uplaceret.

Andre turneringer.

1942. Odense Skakklubs jubilæumsturnering: 1. pr. med 7 pts. af 7 mulige.

1943. Århus Skakklubs jubilæumsturnering: Nr. 7—12.

1946. Nørresundby Skakklubs turnering: 1. præmie.

Som man ser, har Bjørn Nielsen deltaget 18 år i træk i Dansk Skak Unions enkeltmandsturnering og taget præmie hver gang. Hans resultater har beskrevet en klar opadstigende kurve, svarende til hans stigende spillestyrke. Man kan måske danne sig et billede af, hvilke vanskeligheder sygdommen voldte ham, ved at se de undertiden ret store udsving i resultaterne indenfor et kort tidsrum. Toppunktet af hans ydelser ligger i årene 1941 og 1942, hvor han begge år vandt danmarksmesterskabet, vandt Odense Skakklubs jubilæumsturnering med en gevinstprocent på 100, samt opnåede sin høje placering i München.

Igennem flere år var Bjørn Nielsen Skakbladets ansvarshavende redaktør. Da tiden kom, hvor Dansk Skak Union havde størrelse og vækst til et virkelig godt blad, overtog han redaktørposten, efter at han en tid havde været borte fra den. Det lykkedes ham i den korte tid, han havde til arbejde, at bringe bladet et godt skridt frem i den rigtige retning. Hans klare og saglige pen vil blive savnet.

Bjørn Niensens bisættelse fandt sted i Herning den 27. maj. Under stor deltagelse fra alle sider jordes hans på Herning kirkegård. Foruden den store skare, der stod afdøde personligt nær, var fremmødt repræsentanter fra dansk skakliv, bl. a. unionsformanden. Der var signerede kranser fra hele landet.

I vort hjertes lønkamre parkerer mange små og store ønsker. En ting, vi alle drømmer om, er at slå verdensmesteren. Denne drøm fik Bjørn Nielsen opfyldt. Det er ganske interessant at notere sig, at Aljechin et par gange har stået til tab mod danske spillere: mod Erik Andersen i Warszawa og mod Jens Enevoldsen i Buenos Aires. Begge gange drejede han sig ud af klemmen og vandt. Mod Bjørn gik den ikke. Han slap ikke sit tag, da han først fik fat. I turneringsbogen fra München 1941 er denne begivenhed skildret med ægte tysk grundighed. Stillingen i turneringen var den, at Aljechin før næstsidste runde havde 10 points. Hans nærmeste konkurrenter var Stoltz med 10½ og Lundin med 9½ points. Efter nederlaget til Bjørn Nielsen faldt verdensmesteren tilbage på 3. pladsen. Stoltz vandt 1. præmie og Aljechin og Lundin delte 2.—3. præmie.

Vi gengiver turneringsbogens referat:

„Og hvem sidder nu der i ringen? Helt på lige fod? Verdensmesteren! Overfor ham danskeren Bjørn Nielsen. De har allerede spillet i 5 timer. På et lille bord tilhøjre for Aljechin står 2 små flager: hos ham det franske og hos hans modstander det rød-hvide Dannebrog. Ved siden af står askebæger og der ligger et

stykke chokolade. På det lille bord på den anden side ligger papir og skrivemateriel. På selve spillebordet tåles foruden bræt og brikker kun de slagne figurer og endnu en ting...

Rolig, uanfægtet og med hovedet helt støttet af hånden sidder Bjørn Nielsens slanke skikkelse, smalt hoved, mørke øjne, mørkt hår, overhovedet ikke „nordisk“ (ha, ha, J. E.) overfor begge sine modstandere. Først verdensmesteren, så hin genstand: Tiden, legemliggjort i et lille dobbeltur, ved siden af brættet. Men idag bliver denne, enhver turneringsspillers anden modstander, ikke den mindre kendte danskers bane, derimod verdensmesterens. Fagfolk siger: „Aljechin kommer i tidnød“.

Et skakur har noget mystisk over sig. Afvekslende truer dens visere. Den, der er i trækket, føler sig trængt af dem og ophidses tilsidst. Den, der venter på modstanderens træk, glæder sig over, at hans ur ikke går. Thi i dette dobbeltur går kun uret for den, der er i trækket. Når man har gjort sit træk, trykker man foroven på en knap, og straks stopper ens egen viser, og i samme øjeblik begynder modstanderens at løbe og true. De første 2 timer må man gøre 40 træk, i hver følgende 20. Den, der har lyst dertil, kan bruge 50 minutter til eet træk, når han blot klarer de resterende 19 på de forlangte 10 minutter. Det bliver hans sag. Uret våger kun ubarmhjerdigt over timerne. (En værre omgang ligegyldigt ordskvalder skal man lede med lys og lygte efter for at finde magen til, J. E.)

Dr. Aljechin skjuler ikke sit temperament, der er lige så typisk for hans væsen som for hans rentud lidenskabeligt modige spil. Hans hænder er i stadig bevægelse. Engang overbeviser de sig om, at skæghårene sidder, som de skal, så søger de en hårløk til at dreje. Dette hårdrejeri så jeg allerede for mange år siden på et billed. Han har åbenbart megen tålmodighed. Til trods for det dårlige udfald af denne virksomhed — hans hår sidder stadigvæk glat og stridt — fortsætter han sine undulationsforsøg. Det hjælper på tankerne...

Han køber noget. Kendere påstår, at det gør han kun, når han står dårligt. Det står virkelig også dårligt til med ham. Og med dette parti tabte han turneringen. Ved mange træk spændte de kæmpende os 10 minutter eller mere på pinebænken. Så for brikkerne igen hurtigt over brættet. Der var så stille i lokalet, at man indbildte sig, man kunne høre dem gå. Stadig kom samtidig den lille lyd, når uret blev anslået. Aljechins fingre svævede flere gange ligesom manende, klar til at gribe, millimetertæt over brikkerne, de rystede tydeligt — så træk han. Man tror måske, at når en verdensmester fører hånden til brættet, findes der kun en bevægelse, der skal udføres, kun eet træk. Det hele er dog mere menneskeligt...

Stadig mere åndeløs feberpræget bliver

spændingen omkring bordet. Man så det komme: Verdensmesterens afgørende nederlag. Til slut jog han selv kongen mod Nielsens truende sorte bønder. Forgæves. Man hørte kun et „færdig“ eller „forbi“. Med et ryk rejste Aljechin sig, tydeligt oprevet, og gik sin vej. I danskerens indtil nu maskeagtige stive træk udløste de 6 timers kvældende spænding sig i et stille men lykkeligt smil. Han havde besejret verdensmesteren og hjulpet sin svenske ven Stoltz til turneringssejren...

Så greb den lammede skakmester til sine krykker og slæbte sig, indvendig bevinget, bort. Vennerne lykønskede ham. Aljechin var slået!

Man må lade tyskerne, at de manglede ikke ord. Det var en bedrift, Bjørn udførte, som ingen anden dansker har gjort ham efter.

Parti nr. 2409

Spansk parti.

Spillet i München.

Aljechin.	Bjørn Nielsen.
1. e2—e4	e7—e5
2. Sg1—f3	Sb8—c6
3. Lf1—b5	a7—a6
4. Lb5—a4	Sg8—f6
5. 0—0	Lf8—e7
6. Dd1—e2	

En af Aljechins yndlingsvarianter i spansk. For sort kommer to forsvarssystemer i betragtning: Enten undlades b5, eller også spilles b5. Det kunne lyde som en vittighed, men, som den gamle digter siger: To be or not to be —

Begge systemer har som alt her i verden sine fordele og sine skyggesider. Bjørn Nielsen vælger at spille b5, hvorved han giver hvid et angrebspunkt, der kan tages på kornet med a2—a4.

6.	b7—b5
7. La4—b3	d7—d6
8. c2—c3	0—0
9. d2—d4	Lc8—g4
10. Tf1—d1	

En udførlig udrødning af problemerne i denne variant findes hos Euwe: Bind 11, pag. 29—30—31. Det nu følgende træk er et af Bjørn Nielsens patenter.

10	Dd8—d7

B. N. spillede samme variant i turneringens 8. runde mod Stoltz. Denne forsøgte en generivelse med voldsomme midler: 11. d×e, S×e5 12. S×e5, L×e2 13. S×d7, S×d7 14. Te1, Lg4 med lige spil. Aljechin spiller h3, og efter Lh5 er løberen ikke mere i kontakt med dronningflojen.

11. h2—h3	Lg4—h5
12. a2—a4	Ta8—b8
13. a4×b5	a6×b5
14. Lc1—g5	h7—h6
15. Lg5—h4	Tf8—e8

Dermed tvinger sort verdensmesteren til en afgørelse i centrum. Et følgende tryk mod e4 kan koste denne bonde. Der er faktisk intet bedre end at lukke centrum med d5. Derefter må hvid søge lykken på dronningfløjen.

16. d4—d5 Sc6—d8
17. Lh4×f6 Le7×f6

Hvorfor bytter hvid på f6? Sort truer med g5 og deplacering af løberen på g3. Derefter kan sort fortsætte med g4, der er noget ubehageligt for hvid. Fremdeles er der den aktuelle trusel med L×f3 og S×d5.

18. Ta1—a7 Sd8—b7
19. Sbl—d2 Sb7—c5

Der står springeren uangribeligt. I det følgende skaffer han sig af med svagheden på b4, hvorefter hvid stilles overfor en praktisk meget vanskelig opgave: at vinde et lige spil uden nævneværdige svagheder hos modstanderen. Som så mange andre før ham og efter knækker Aljechin halsen under forsøget.

20. Lh3—c2 b5—b4
21. Sd2—c4 b4×c3
22. b2×c3 Te8—c8

Hvid vil doble sine tårne i a-linien. Selvom der ingen øjeblikkelig fare er forbundet med denne manøvre, må man dog give sort ret i, at det ene tårn i hvert fald skal byttes. Denne synsvinkel kan også begrundes i, at hvid har terrainfordel, således at enhver afbytning vil lette sorts spil. Straks 22. —, Ta8 strandr på Sb6.

23. Td1—a1 Dd7—e8
24. De2—e3!

truer g4 samt S×e5, hvorved sort tvinges til at bytte på f3. Er hvid da interesseret i en sådan afbytning? Ja — fordi sort kommer af med løberparret og samtidig må bytte den såkaldte „gode“ løber. Løberen er god, fordi den går på feltet af samme farve som dem, modstanderens bønder står på. Her kan Lh5 bl. a. angribe det hvide centrum. Løberen på f6 er mere uskadelig. Det er en forsvarsbrik, der ikke kan angribe de hvide bønder. Det er den såkaldte „dårlige“ løber.

24. Lh5×f3

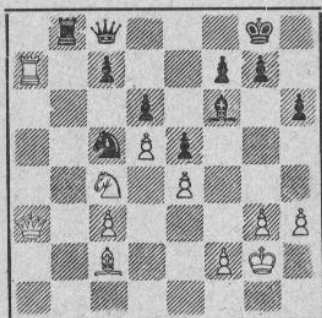
Bjørn Nielsen angiver som en anden mulighed: 24. —, Ta8 25. T×T, T×T 26. T×T, D×T 27. S×e5, Da2 med lige spil. Sort får bonden igen.

25. De3×f3 Tb8—a8
26. Df3—d1 Ta8×a7
27. Ta1×a7 De8—d8
28. Dd1—a1 Tc8—b8
29. g2—g3 Dd8—c8
30. Kgl—g2 Lf6—d8
31. Dal—a3! Ld8—f6

Hvid truede med S×e5. Hvid har opnået en stilling, hvor han vist må siges at stå en anelse bedre end sort. Han har trods alt et lille tryk mod c7 og mest terrain, hvilket sidste dog i betragtning af det reducerede materiale ikke stikker så voldsomt i øjnene.

Spørgsmålet er: hvorledes kommer han videre? Det er jo ikke nok med en køn stilling. Den må omsættes i noget mere håndgribeligt som f. eks. bondegevinst. Intet under, at Aljechin, der absolut ville vinde på grund af sin turneringsstilling, efterhånden kom mere og mere i tidnød. Han bestemmer sig sluttelig til voldsomheder. Den fæstning, der ikke kan tages ved belejring, må tages med storm. Det gælder i krig og kærlighed. Det er dog mere tvivlsomt, om det også gælder i skak.

Verdensmesteren åbner nu centrum, en transaktion af noget tvivlsomt karakter. Det må ske med f2—f4. Herved åbnes der linier for de sorte brikker, og den hvide kongestilling svækkes ved g-bondens forsvinden. Har man en sund kongestilling, er det meget sjældent, man kan løbes over ende i et kongeanreb.

Stillingen efter 31. —, Ld8—f6.

32. f2—f4 e5×f4
33. g3×f4 De8—c8!

Med dette fine træk markerer sort svaghe den i hvids spil. Bonden på e4 angribes og fremstødet e5 hindres.

34. e4—e5 Sc5—d7!

Pointen! Hvid kan ikke slå på f6 p. gr. af De2, efterfulgt af D×c2 og indtrængen af tårnet via b-linien som hovedtrusel. Dette sidste pareres med Ta8, men den sorte dronning kan i så fald dårligt undgå at vinde afgørende materiale i den splittede hvide stilling. Her burde hvid have erkendt, at han har spændt buen for stærkt. Men selv verdensmestre beruses af deres lyster.

35. Ta7×c7 d6×e5
36. f4—f5?

Den endeligt afgørende fejl. Med 36. Sd6 var der gode remischancer f. eks. 36. —, Se7 37. Sc4 (truer med dronningafbytning), De8 38. Sd6 o. s. v. 37. —, Dd8 strandr på 38. Dd6 ligesom 38. —, Dd8 besvares med 39. Da7, Ta8 40. D×T!, D×D 41. Tc8†, D×T 42. S×D med remisspil iflg. Aljechin. Helt klar er sagen nu ikke efter 42. —, e×f. Hvid har ganske vist 2 forbundne fribønder, som sort dog let blokerer. På den anden fløj har

sort 4 bønder mod een, hvilket er en væsentlig faktor, der ikke uden videre kan affejes med en påstand om, at nu holder hvid remis.

Bagefter møder folk op med varianter, som de kunne have spillet. En afgørende faktor var, at Aljechin efterhånden havde arbejdet sig i rivende tidnød, og der skal en vis tid til at se de reddende varianter. Efter 36. f5 bliver der ikke mere chancer for dronningafbytning, og den sorte dame trænger nu hængende ind i den hvide stilling.

36. e5—e4!

Dermed skaffes der indbrudsfelter for den sorte dronning, ganske bortset fra, at den frie e-bonde truer med at løbe lige ned i dronning. Nu er Sd6 uden vægt, da sort kan svare med Dd8, der truer med D×T, Le5 og Le7. Heller ikke Dd6 klarer sagen p. gr. af 37. —, e3 38. D×S, e2.

37. Sc4—e3 Lf6—e5

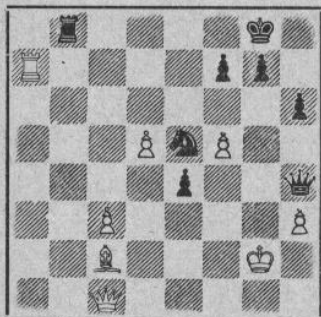
38. Tc7—a7 De8—d8

39. Se3—g4 Dd8—h4

40. Sg4×e5 Sd7×e5

Tidnøden er overstået, og hvid spiller som hemmeligt træk

41. Da3—c1

Stillingen efter 41. Da3—c1.

Det er typisk for Bjørn Nielsen, at han drejer spillet ind i et forholdsvis sikkert vundet slutspil i stedet for at slå hvid ned i angreb.

41. Se5—d3?

Den hurtige og sikre vej var 41. —, e3 42. D×e3, Tb2 43. De2, Dg5 efterfulgt af Dc1, hvorefter hvid kan opgive. Vi vil ikke dadle Bjørn Nielsen for, at han fulgte sit hjertes stemme og gav sig sit elskede slutspil i vold. Dog må det være tilladt at sige, at en mand mister en del i farlighed, når han stirrer sig blind på slutspilmulighederne i stedet for at gå den lige vej til modstanderens konge.

42. Lc2×d3 e4×d3

43. Ta7—a2 Dh4—e4†

44. Kg2—g3 De4×d5

45. Ta2—f2 Tb8—d8

46. Dc1—d2 Dd5—e5†

47. Kg3—g2 De5—e4†

48. Kg2—g3 Td8—d5

49. Tf2—f4

49. f6 går ikke på grund af 49. —, Tg5†
50. Kh2, De5† 5. Df4, Del 52. Tf1, d2 og punktum.

49. De4—e5

50. Ke3—f3 De5—f6

51. Kf3—e4 Df6—d6

52. Ke4—f3 Td5—e5

53. Tf4—d4

Hvid må imødegå begge truslerne Dd5† og Te2. Navnlign den sidste er skrap.

53. Te5×f5†

54. Kf3—g2 Dd6—g6

55. Kg2—h2 Tf5—f3

56. Td4—g4 Dg6—f5

57. Kh2—g2 Df5—d5

58. Tg4—d4 Dd5—a8!

Gennemtvinger den følgende forenkling, der reducerer sagen til 100% teknik. Hvid kan ikke gå med kongen uden at få en dræbende skak med den sorte dame, og adfækkerskakken kan han heller ikke tåle.

59. Td4—d8† Da8×d8

60. Kg2×f3 Dd8—f6†

61. Kf3—e4 Df6—h4†

62. Ke4×d3

Der var intet valg. På Ke5 eller Kd5 vinder Dg5† straks, og Kf3 koster h-bonden uden forbedring i udsigterne.

62. Dh4—d8†

63. Kd3—c2 Dd8×d2†

64. Kc2×d2 f7—f5

65. Kd2—e3 g7—g5

66. Ke3—d4 g5—g4

67. Kd4—e3 Kg8—f7

Sort er åbenbart ikke oplagt til spøg. Han kunne ellers lede spillet ind i det lille slutspil, vi alle har leget med engang: 67. —, g×h 68. Kf2, Kf7 69. Kg3, Ke6 70. K×h3, h5 71. Kh4, f4 og de sorte bønder binder den hvide konge, medens sort konge i ro og mag delikaterer sig med c-bonden.

68. h3—h4 g4—g3

69. h4—h5 f5—f4†

70. Ke3—f3 Kf7—e6

Hvid opgav. Bjørn Nielsen har løftet et bjerg på sine skuldre.

* * *

Det er meget forskelligt, hvorledes to nogenlunde lige stærke spillere klarer sig mod den samme trediemand. Af uforklarlige årsager har man mer besvær med at spille mod x end mod y. En spiller som Chr. Poulsen, der meget tit har haft krammet på mange af vore bedste folk, havde ikke rigtig tag på Bjørn Nielsen. Ikke sådan at forstå, at han aldrig vandt fra ham, men Bjørn vandt oftest, og Plovjernet fik ikke rigtig lov til at folde sig ud. De har oven i købet spillet en match, som Bjørn Nielsen vandt, skønt han ikke som matchspiller var af samme klasse som turneringsspiller.

Nedenstående parti er typisk for, med hvilken koldblodighed Bjørn Nielsen forstod at holde sig det mørrejdske uvejr fra livet. Poulsen har i sit manuskript til partiet gjort nogle randbemærkninger, som vi bringer i kommentarerne.

Parti nr. 2410

Kongeindisk parti.

Spillet i Nørresundby 5. april 1942.

Bjørn Nielsen. Chr. Poulsen.

1. d2—d4	Sg8—f6
2. Sg1—f3	g7—g6
3. g2—g3	Lf8—g7
4. Lf1—g2	c7—c5
5. e2—c4	

Bjørn Nielsen havde en særlig evne til at overspille mig i åbningen, og i denne nu så moderne åbning fik jeg heller ingen chance (C. P.). Hvid er på vej til at sikre sig en terrainfordel i centrum. Med c7—c5 har sort faktisk givet afkald på at spille d5, og da han ikke kan spille e5 og skaffe sig en svag bonde i d-linien, er han nødsaget til at nøjes med d6. Derved får hvid den fulde kontrol med centrum og udstrakt terrainovervægt. Sorts kompensasjon består i diagonalen h8—a1 samt et imaginært tryk i e-linien. Intet af dette bliver aktuelt i partiet.

5.	0—0
6. 0—0	c5×d4
7. Sf3×d4	Sb8—c6
8. Sb1—c3	Dd8—b6

Poulsen ynder stillinger med stærke spændinger. Derfor spiller han f.eks. gerne Grünfeld-indisk, hvor han overlader hvid et bondecentrum, som han forsøger at underminere og angribe med officererne.

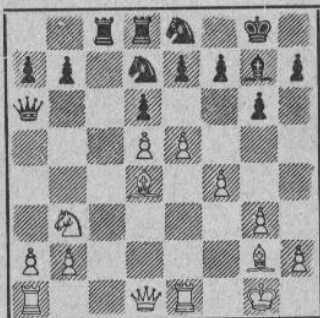
Efter samme princip arbejder han i dette parti. Forskellen er den, at det her er hvid, der har det bondeløse centrum, medens de sorte centralbønder er hæmmede, ikke engang som de hvide bønder i Grünfeld mobile og fulde af angrebslyst.

9. Sd4—b3	d7—d6
10. Lc1—g5	Lc3—e6
11. Sc3—d5	Le6×d5
12. c4×d5	Sc6—e5
13. Lg5—c3	Db6—a6
14. Le3—d4	Tf8—d8

Min stilling er lidet lystelig. Bjørn har løberparret og terrainovervægt, og jeg har kun at vente (C. P.). Det er sandt. Sort står ikke godt. Men helt til rotterne er han ikke endnu. Efter lukningen af diagonalen g2—a8 kunne dronningen godt undværes på a6, hvor den kun står til parade. Desuden er der c-linien, som det ikke koster noget at besætte. Vi har her et typisk tilfælde af demoralisation, som det ofte forekommer i skak. Hele udviklingen passer ikke Poulsen. Dels kan han ikke komme til at udfolde sine kendte behændighedskun-

ster, og dels har han dårlige erfaringer med Bjørn Nielsen i den slags stillinger.

15. Tf1—e1	Ta3—c8
16. f2—f4	Se5—d7
17. e2—e4	Sf6—e8
18. e4—e5	

Stillingen efter 18. e4—e5.

Jeg havde en fornemmelse af, at brættet hældede nedad mod mig (C. P.). Det er kedeligt for folk, der får den slags fornemmelser. De er på vej ud over afrunden. I skak har man to modstandere, som man må vogte sig vel for. Den ene er ham, der trækker de fjendtlige brikker, den anden er en selv.

Den afdøde stormester Carl Schlechter sagde: „Jeder einer geht an sich selbst zu Grunde“. — Det gælder navnlig, når man sidder og ryster for modstanderen. Så indfinder fejlene sig automatisk. Man ser det hyppigt, når almindelige skakspillere spiller mod de store verdensnavne. Disse giganter kan tillade sig at stå til tab og dog redde skindet og mere end det mod andre, der er psykologisk handicappet. — I Aljechins senere år var han ofte i svære vanskeligheder mod ham underlegne mestre, men drejede sig næsten altid i havn. At Bjørn kunne gå en mand på nerverne, har jeg selv erfaret. I årene 1942 til 46 vandt jeg ikke et eneste parti fra ham. Jeg tabte eet, og flere blev remis. Jeg fik en fornemmelse af, at jeg ikke kunne finde hullerne i hans spil. Så vandt jeg endelig i 1947 et parti, hvorefter bladet vendte sig. Bjørn fik komplekserne og tabte en hel serie til mig. Da jeg opgav mit parti mod ham i påsken 1949, kunne jeg se på ham, hvorledes der ligesom gled en kappe af ham, og han genvandt troen på sig selv. Chr. Poulsen fik aldrig rigtig tag på Bjørnen. Nu gør han en fejl, der er begyndelsen til den nære ende.

18.	Sd7—c5?

Overlader hvid et mobilt bondecentrum understøttet af to løbere og de svære figurer. Som trøst får sort bondemajoriteten på dronningfløjen. Denne faktor må han have ventet sig noget af, men forventningerne skuffes. Hans bønder kommer straks i vanskeligheder. Da hans udvikling, med løberen indespærret

på g7 og springeren parkeret på e8, ikke just er ideel, får hvid hurtigt overtaget.

19. Sb3×c5	d6×c5
20. Ld4—c3	b7—b5
21. Dd1—c2	Da6—b6
22. Te1—d1	b5—b4
23. Lc3—e1	c5—c4†
24. Le1—f2	Dh6—b8
25. Ta1—c1	c4—c3

Der var ingen kamplyst i mine bønder, de blev tvunget frem (C. P.). Det er helt rigtigt. Efter 22. —, b4 var bondemarchen tvungen.

26. b2×c3	Te8×c3
27. Lf2—d4	Tc3×c1
28. Td1×c1	

Nu får hvid tillige c-linien, da Te8 taber a-bonden. Sc7 strander på Dc4. Der truer Dc4 med total lammelse. Springeren på e8 er statist.

28. e7—e6

En lille fælde. Nu strander d6 på S×d6.

29. De2—c4!

Jeg troede, der var et forhandlingsgrundlag, men i skak kendes ikke til nåde (C. P.). Bonden på e6 kan ikke dækkes.

29. e6×d5

30. Lg2×d5 opgivet.

Jeg kunne jo ikke hjælpe den lille fyr på f7 og valgte betingelsesløs kapitulation. Sådan spillede Bjørn, når han var værst (C. P.).

Bjørn Nielsens betydning for Herning skakforening

Det er vel næppe nødvendigt at pointere, at Herning skakforening ved Bjørn Nielsens pludselige og alt for tidlige død har lidt et katastrofalt tab. I ca. 20 år var han foreningens ubestridte førstekraft, og den betydning, han gennem disse år har haft, er af uvurderligt omfang.

Når Herning skakforening har formået at hævde sig så godt mellem provinsens førende skakklubber, som tilfældet er, må æren først og fremmest tillægges Bjørn Nielsen. Det var ikke alene det point, han så godt som altid tog ved første bræt i klubmatcher eller unionens holdturneringer; men han havde en stimulerende indflydelse på hele holdet, der spillede med større sikkerhed og bedre slagkraft ved bevidstheden om, at der i spidsen fandtes en så dygtig og solid spiller som Bjørn Nielsen. Uden ham vil det i fremtiden sikkert blive vanskeligt for Herning skakforening at bevare den gode position, den nu i en årrække har indtaget.

Også som læremester var Bjørn Nielsen en kapacitet, hans teoretiske viden var stor, og han var i besiddelse af en sjælden evne til at lære fra sig, hans undervisning var saglig og let forståelig, hvad enten den var beregnet for stærke eller svagere spillere.

På dette område, som på flere andre, er det

dog ikke Herning skakforening alene, men hele Herning og omegns skakliv, der har nydt godt af Bjørn Nielsens virke. Gennem årene har han givet teoriundervisning i så godt som hver eneste skakklub på egnen.

Bjørn Nielsens gode resultater i turneringer i ind- og udlandet gjorde hans navn kendt af alle i Herning og omegn og skabte interesse for skakspillet, således at mange fik lyst til at lære spillet, og habile spillere blev animeret til yderligere at dygtiggøre sig.

Glemmes må heller ikke Bjørn Nielsens indsats som redaktør af skakspalten i de lokale blade. Hans gode anlæg som skribent er almindelig kendt, og hans lærerige artikler har sammen med det øvrige været en vigtig faktor i skaklivets rige blomstring på Herningegnen.

Bjørn Nielsen har ikke direkte taget meget del i det organisatoriske arbejde inden for Herning skakforening, dog ikke sådan at forstå, at dette var ham ligegyldigt, nej, tvært imod, foreningens ve og vel har altid ligget ham stærkt på sinde, men selve skakspillet havde nu engang hans store kærlighed. Dog har Bjørn Nielsen en kort periode siddet i bestyrelsen og viste da, at når et arbejde blev ham pålagt, gik han op i det med den grundighed, som var en af hans gode egenskaber.

Det er ikke alene en stærk spiller og en dygtig læremester, foreningen har mistet, det er også en brav og ærlig kammerat, der med sit jævne og ligefremme væsen kun havde venner.

I Herning skakforening vil Bjørn Nielsen blive husket og savnet, og hans minde holdt højt i ære.

Ernst Mortensen.°

* * *

Ved olympiaden i Folkestone 1933 fik Bjørn Nielsen sit egentlige gennembrud. Efter de hjemlige resultater havde man ikke ventet en sådan forskel på hans og de øvrige danskeres scoring, som tilfældet blev. Med en gevinstprocent på ca. 60 var han topscorer. At han i München 1936 med en scoring på ca. 77 % igen blev topscorer, var altså ingen tilfældighed.

Hans spil var i høj grad et velegnet apparat overfor spillere, der ikke spillede med stormenejagtighed, eller som gik for hårdt på. Det følgende parti er typisk for Bjørn Nielsen. Med sort drejer han ind i rolige og enkle baner, modstanderen vil ikke erkende, at han intet har opnået, der skal være gevinst. Med sikker hånd leder Bjørn hans fjed ud over afgrundens rand.

Parti nr. 2411

Dronninggambit.

Spillet i Folkestone 1933.

<i>Luckis.</i>	<i>Bjørn Nielsen.</i>
1. d2—d4	d7—d5
2. Sg1—f3	Sg8—f6

3. c2—c4	e7—e6
4. Sb1—c3	Lf8—e7
5. Lc1—g5	0—0
6. e2—e3	Sf6—e4

Hele sit liv igennem var Bjørn en trofast tilhænger af „Laskerforsvaret“. I Skakbladet for august, september og oktober 1938 kan interesserede finde hans smukke artikel herom. Han fremhæver selv, at varianten tenderer mod forenkling af materialet og passer for den, der søger forsvaret og ynder slutspillet særlige problemer. Dette er helt i overensstemmelse med hans spillestil.

7. Lg5×e7	Dd8×e7
8. e4×d5	

Det vil føre for vidt at komme nærmere ind på variantstoffet, der er ret stort. Ovennævnte artikler giver de væsentlige ting.

8.	Se4×c3
9. b2×c3	e6×d5

Jeg er overbevist om, at Bjørn allerede her har glædet sig over at have givet hvid den isolerede a-bonde. Hvor beskeden denne svag-hed end er, så er det dog den, der til slut bringer afgørelsen.

10. Lf1—d3

Det er ret åbenbart, at hvid ikke kender ret meget til Laskerforsvaret.

Sædvanligvis spilles 10. Db3, Td8 11. c4, hvorefter kampen står mellem det hvide centrum og den sorte bondemajoritet på droningfløjen. Hvid vælger en såkaldt plausibel fortsættelse, der giver sort bekvem og fuld udligning.

10.	b7—b6
11. Dd1—c2	h7—h6
12. 0—0	Lc8—b7
13. Tf1—e1	Sb8—d7
14. e3—e4	

Dermed giver hvid spillet et ganske bestemt ansigt. I stedet for at bytte sin c-bonde mod sorts d-bonde bytter han e-bonden. Derved fremkommer talmæssigt ens bondekomplekser på begge fløje. Men hvids bønder er svagere end sorts, der er intakte. Denne lille omstændighed er nok for Bjørn Nielsen.

14.	d5×e4
15. Ld3×e4	Lb7×e4
16. Te1×e4	De7—a3

Dette skræmmeskud lader hvid, som han slet ikke har hørt. En mere forsigtig natur havde måske spillet Db3. Hvad sort har tænkt sig med Da3, er noget uklart. Men heldigvis er det sådan, at ikke alle træk behøver at være geniale for at kunne bruges.

17. Ta1—e1	Sd7—f6
18. Te4—e5	

Te7 pareres med Sd5, der tvinger til 19. Td7, Tad8 20. T×d8, T×d8, hvorefter bonden på c3 kommer i farezonen. Hvis det var med henblik på denne variant, sort spillede Da3, må han have været en meget dybsindig natur.

18.	Tf8—e8
19. h2—h3	Ta8—d8
20. Te5×e8	Td8×e8
21. Te1×e8	Sf6×e8
22. Sf3—e5	Se8—f6
23. g2—g4	

Efter princippet „på med vanten“.

23.	Da3—d6
24. De2—f5	Dd6—e6!

Hvid kan ikke modstå bondegevinsten, der viser sig at være lokkemad. Sort får til gengæld lidt senere 2 bønder i stedet. Den isolerede bonde på e6, som sort får, er ikke svag, da den iøvrigt ikke kan angribes effektivt.

25. Df5×e6	f7×e6
26. Se5—c6?	a7—a5
27. Sc6—d8	Sf6—d5
28. Sd8×e6	Kg8—f7

Nu må det være gået op for hvid, at han har forløbet sig. Det havde været bedre for ham, om han havde set det et par træk tidligere og i stedet for Sc6 havde erkendt nødvendigheden af at forsvare sig og spille f. eks. Sd3.

29. Se6—d8†	Kf7—e7
30. Sd8—c6†	Ke7—d6
31. Sc6—e5	Sd5×c3

Med angreb på bonden på a2 og med truslen Se2 samt S×d4. Der går en bonde.

32. Kgl—f1	Sc3×a2
33. Kf1—e2	Kd6—d5

Resten er ikke mere noget problem. De frie a- og b-bønder vinder let.

34. Se5—f3	Sa2—b4
35. Ke2—e3	a5—a4
36. Ke3—d2	Sb4—c6
37. Kd2—d3	b6—b5
38. h3—h4	a4—a3
39. Sf3—d2	a3—a2
40. Sd2—b3	Sc6×d4
41. Sb3—a1	

Hvid må åbenbart mene, at han kan holde 3 forbundne fribønder stangen, siden han ufortrødet spiller videre.

41.	b5—b4
42. f2—f4	c7—c5
43. g4—g5	c5—c4
44. Kd3—d2	Sd4—b3†

Opgivet.

Et typisk Bjørn Nielsen-parti.

* * *

Parti nr. 2412.

Firspringerspil.

Spillet i påsketurneringen i København den 13. april 1949.

<i>Jens Enevoldsen.</i>	<i>Bjørn Nielsen.</i>
1. e2—e4	e7—e5
2. Sg1—f3	Sg8—f6

Efter de tidligere indhøstede dårlige erfaringer mod mig med „spansk“ vælger Bjørn Nielsen at undgå denne åbning. Det er psyko-

logisk helt rigtigt set. Hvid har valget mellem „russisk“ og „firspringerspil“. Han vælger det sidste, hvorved spillet glider ind i rolige baner, der passer godt for sorts afventende stil.

3. Sb1—c3 Sb8—c6
4. Lf1—b5 Lf8—b4

Denne variant blev i forudms tider spillet indtil kedsommelighed. Det har vist sig, at begge parter står godt, at vi altså har en slags remisspil. Mestrene har anstrengt sig for at finde vej for hvid til at opretholde den lille fordel, som fortrækket giver, men uden held. Skal hvid spille på gevinst, må han risikere ikke så lidt. Gør han ikke det, forfladiges spillet let. Sorts 4. træk går en anelse bort fra remisvejen, der kunne betrædes med Sc6—d4, hvilket træk bærer hovedæren for, at Firspringerspil næsten er forsvundet fra mesterpraksis.

Man må af dette ikke lade sig friste til at tro, at remisen er sikker for nogen af parterne. Der skal selvfølgelig spilles nøjagtigt. Marco siger følgende i sine noter til et parti i denne variant:

„Endnu engang spansk firspringerspil. Det kedsommelige skidt skulle egentlig forbydes af politiet“. Således siger kyndige amatører. Og koret af halvkloge og skaklige analfabeter skrigger: „Væk med teorien, gå ud fra andre udgangsstillinger, stil bønderne bagved officererne og kongerne midt ud på brættet og lad så jeres visdom lyse!“ Slig tale kan kun vække medlidenhed hos mestrene, der ved, at den såkaldte teori kun er en ubetydelig ø i vor uvidenheds umålelige ocean. Derfor de tallose ubehagelige overraskelser på de hundredfold udtrådte stier“.

Marco var en klog og erfaren mand. Erfaren mand er god at gæste. Hans vise ord fortæller os, at man ikke sorgløst skal tro, at remis kan man altid få i den slags dødkedelige remisvarianter.

5. 0—0 0—0
6. d2—d3 d7—d6
7. Lc1—g5

En statsanerkendt fortsættelse. Foruden dette kom Sc3—e2 i betragtning, hvorved hvid undgår den følgende afbytning på c3, der har såvel sine gode som mindre gode sider for ham. 7. Se2 er ofte forsøgt i de tider, da firspringerspil var på moden. De gamle, der kendte varianten ud og ind, havde ikke besvær med som sort at opnå fuldstændig udligning. Man skal dog også her vogte sig for uøjagtigt spil. Fortsættelsen kunne f. eks. blive: 7. Se2, Se7 8. c3, La5 9. Sg3, c6 10. La4, Sg6 11. d4, Le6 med lige spil. I et parti Marôczy—Duras forsøgte sort at undgå de udtrådte stier med 7. Se2, Sh5 8. c3, La5 9. Sg3, Sf4, men måtte aflevere en bonde efter 10. L×c6, b×c 11. L×f4, e×f 12. Sh5! hvorefter g5 ikke går p. gr. af 13. Sd4, Ld7 14. Sf5 med den afgørende trusel Dg4.

Det er en kendt sag, at når man i remisstillinger vil undgå remis, løber man en stor risiko for at tabe.

7. Lb4×c3
8. b2×c3 Dd8—e7

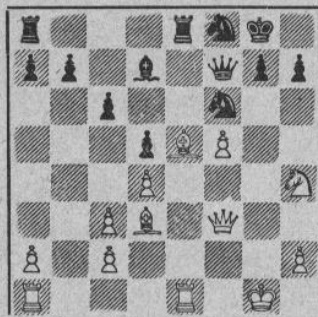
Tanken bagved dette træk er, at springeren skal til d8 og derefter til e6 for at angribe løberen på g5 og samtidig hæmme fremstødet f4.

9. Tf1—e1 Sc6—d8
10. d3—d4 Sd8—e6

Euwe anfører (bind 10, pag. 74) som en mulighed Capablanca's træk 10. —, Lg4 der bringer løberen på c8 i spil, for springeren går til c6. Man har anset denne fortsættelse for mindre god, da hvid kan forhindre Se6, men iflg. Euwe måske med urette. Han angiver følgende fortsættelse: 11. h3, Lh5 12. g4, Lg6 13. d5, c6 14. Ld3, Tc8! 15. c4, b6!, hvorefter Sd8 føres til c5 via b7. Spillet hævdes at være lige.

11. Lg5—e1 c7—c6

Dette mener Euwe er næstbedst. Han henviser til følgende parti: Spielmann—Rubinstein, Karlsbad 1911. 12. Lf1, De7 13. g3, Td8 14. Sh4, d5 15. f4, e×f 16. e5!, Se4 17. g×f, f5 18. e×f6 e. p., S×f6 19. f5, Sf8 20. Df3, Df7 21. Ld3, Ld7 22. Lf4, Te8 23. Le5 med overvældende og, som det viste sig, afgørende angreb.

Parti: Spielmann—Rubinstein. Stillingen efter hvids 23. træk.

Sorts væsentligste fejl var Td8 og d5, hvorved hvid erobrede e5 og holdt d-linien lukket. Rubinstein var en uforlignelig kender af firspringerspil og har ofte med held demonstreret, at 11. —, c6 kan spilles med udmærket virkning. Et talende eksempel er hans parti med Duras fra Karlsbad 1907.

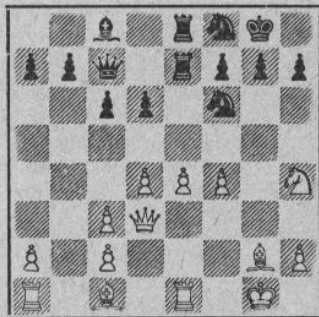
Hvid: Duras. — Sort: Rubinstein. De første 11 træk som i partiet J. E.—B. N. 12. Lf1. Marco siger herom følgende opbyggelige ord: „Dette system med tilbagetrækningen af løberne til c1 og f1 har Teichmann bragt på mode. Efter g2—g3 har begge løberne udsigt til at komme virksomt ind på diagonaler, og hvid beholder ligeledes i centrum fuld handlefrihed. Tilbagetrækningen til 1. række er gennemført

med omhu og klogskab, en meget anbefalelsesværdig taktisk metode. Derved undviges afbytninger og forenkling af stillingen, hvorved partiet forlænges, hvilket er en fordel for sejge kampnaturer overfor modstandere, der er mer eller mindre lette at udmatte. (Denne karakteristik af sort må siges at ramme noget ved siden af i tilfældet Bjørn Nielsen: Han var noget af det sejgeste, der kunne fremskaffes. J.E.) Men som alt jordisk har disse tilbagetrækninger også en skyggeside. Man kan ikke skræmme fjenden med tilbagetrækninger (end ej ved elastiske J.E.), man taber tid, og modstanderen, hvem intet truer, kan udvikle sig af hjertens lyst. Som bekendt er udvikling grundlaget for succes⁴.

Værdien af den slags betragtninger kan ikke understreges nok for den lærelystne. Det er ganske glimrende med varianter, der viser dit eller dat om en stilling. Konkret viden er altid godt. Men forståelsen af problemerne kommer først frem i de beskrivende kommentarer. Her aner vi i et glimt to forskellige opfattelser af skak. Bjørn var af dem, der anså varianten for det eneste fuldgode kriterium i skak. Vi er nogle stykker, der ser anderledes på den sag.

Tilbage til vort udgangspunkt: Duras contra Rubinstein. 12. —, Dc7 13. Sh4, Te8 14. Dd3, Ld7 15. g3, Tad8.

Dermed har sort tilendebragt sin udvikling, medens hvids lige er begyndt. Ganske vist er sorts udviklingsforspring ikke så betydningsfuldt, så længe spillet forbliver lukket (den lærelystne mærke sig dette), men hvis hvid får angrebslyster, vil han finde modstanderen rustet til tønderne (Marco). 16. Lg2, Lc8 17. f4, e×f 18. g×f, Sf8.

Duras—Rubinstein. Stillingen efter sorts 18. træk.

Man ser forskellen fra partiet Spielmann—Rubinstein, hvor sort var bagefter i udvikling. Hvids bondesvagheder er følgende: 1) isoleret a-bonde, 2) isoleret h-bonde, 3) dobbelthonde på c-linien og 4) svag bonde på e4. Herfor har han absolut intet. De åbne b- og g-linier kan han ikke udnytte, og hans officersspil er forkløbet. I løbet af få træk vender Rubinstein

bladet til mere end positionel fordel og incaserer materiale.

19. f5? Dermed vil hvid hindre Sg6. Han opnår blot for evige tider at give afkald på fremstødet e5, der ville skaffe ham af med den ene og største bondesvaghed. At e4 er den svageste af de hvide svagheder, erkender man ved at se, hvor vanskelig bonden er at dække, og hvor let sort har ved at angribe den. Det må da logisk være der, sort skal sætte sine penge ind.

19. —, h6 20. Ld2, Sh7 21. Sf3, Te7 22. h4. Man bør mærke sig, hvorledes hvid flot manøvrerer med sine svage bønder. Hans konge bliver mere og mere afklædt. I vort udgangsparti J. E.—B. N. (som vi efterhånden næsten har glemt) spiller det samme ind med for hvid katastrofal virkning.

22. —, c5 23. Sh2, Tde8 24. Te3, b6 25. Lf3, Lb7 26. Tael, c4!

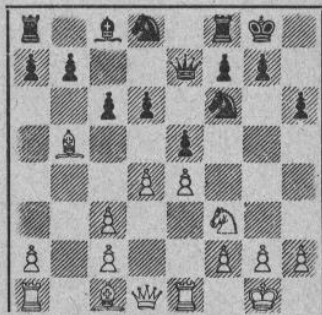
Dermed vinder sort e-bonden. Et vittigt hoved vil måske sige, at hvid kommer af med svagheden på e4, men samtidig isoleres f-bonden, dobbelthondekomplekset på c2—c3 blokeres, og der åbnes ned til den hvide konge. Den lille bagatel med merbonden vil vi slet ikke nævne. Rubinsteins spil er her, som så ofte, klart, logisk og overbevisende.

27. De2, L×e4 28. Dg2, d5 29. Lc1, L×f3 30. S×f3, T×e3 31. L×e3, Te4! 32. Dh3, Tg4+ 33. Kh1, Tg3.

Hvor tit ser man ikke det paradoksale, at det positionelt førte parti vindes i angreb, medens angrebspartier vindes i slutspillet.

34. Dh2, Sg4 35. Lg1. Her kunne man fristes til at affyre en eller anden åndfuld bemærkning. Vi skal dog afstå fra slige billige effekter.

35. —, S×h2 36. L×h2, Df4 37. Sg1, D×h4, og hvid bestemte sig til at opgive. Disse gennemgåede eksempler er om ikke absolut nødvendigt grundlag for forståelsen af hovedpartiet, så dog i høj grad befordrende for forståelsen af dette og problemstillingen overhovedet i denne variant. Vi vender nu tilbage til vort oprindelige udgangspunkt, partiet J. E.—B. N.

Partiet: Jens Enevoldsen—Bjørn Nielsen. Stillingen efter 11. —, c7—c6.

12. Lb5—f1	De7—c7
13. Sf3—h4	Sd8—e6
14. Sh4—f5	Se6—g5
15. Sf5—g3	

Hvids hensigt er at spille f4. Før det gøres, må springeren væk fra f3. På h4 står den ikke godt, da sort efter afbytning på f4 har gasflen med g7—g5. På g3 dækker den endvidere e4.

15.	Tf8—e8
16. h2—h4	

Med tungt hjerte bestemmer hvid sig til at drive springeren væk med h4, der skaffer ham en svag bonde på halsen og indeholder en latent svækkelse af kongestillingen. Hvor stærkt dette træk hævner sig, vil vi få at se.

16.	Sg5—h7
17. f2—f4	

Dermed kan begge parter erklære sig tilfredse. Hvid har gennemført sin hensigt: at åbne f-linien, og sort har opnået, hvad han ville: den svage bonde på e4.

17.	Lc8—g4
18. Lf1—e2	Lg2×e2
19. Dd1×e2	e5×f4
20. Lc1×f4	Sh7—f8

For angrebets gennemførelse er det vigtigt for hvid at beholde så mange officerer på brættet som muligt. Skal der slås hul på den sorte kongestilling, sker det bedst ved samarbejde mellem et par lette officerer. Truslen Sg6 kan hvid parere med h5, men dels bliver h-bonden yderligere svag, jo længere den kommer fra hjemmets arne, og dels får sort igen g5 til sin springer, og så er hvids angreb for alvor bragt til standsning. Det må stå klart for os alle, at linieåbning her tjener det ene formål at komme til at angribe den sorte kongestilling. Stillet overfor den brutale virkelighed beslutter hvid sig til at lade den dejlige løber afbytte.

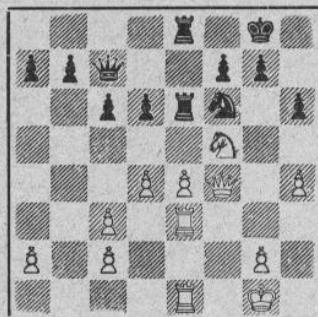
21. De2—f3	Sf8—g6
22. Sg3—f5	Sg6×f4
23. Df3×f4	Te8—e6!
24. Te1—e3	Kg8—h7
25. Ta1—e1	

Herved erkender hvid, at han må sikre sig. Angrebet er gået i stå. Der kom på tale at spille 25. Tf1 med den hensigt at ofre på g7. F. eks. 25. —, Tae8 26. S×g7, K×g7 27. Tg3†, Kh7 28. Df5†, Kh8 29. Df4, Tg8 og alt er i orden. Derimod må sort vogte sig for at gå til den anden side med kongen f. eks. 27. Tg3†, Kf8 28. D×h6†, Ke7 29. Tef1, S×e4 30. T×f7†, Kd8 31. T×c7, T×h6 32. Tf7 og hvid raserer hele 7. række med mindst remis.

25.	Ta8—e8

(Se diagrammet).

Hvad der er i grunden i vejen med den hvide stilling. Angrebet er ganske vist borte, men e4 er godt dækket. Ja, bortset fra lidt bondesvagheder hist og her står hvid meget pænt. Sort kan ikke tillade sig for meget, da han hele

Stillingen efter 25. —, Ta8—e8.

tiden skal skæve til sin kongestilling. Hvem skulle tro, at efter endnu 5 træk er hvid færdig. Her spiller også en anden gammelkendt modstander ind: tidnøden. Hvid kunne ikke rigtig forlige sig med den tanke, at han ikke fik noget angreb ud af sit spil, hvorfor han sled som en hest for at finde en angrebsfortsættelse. Dermed gik tiden, og nu skal det gå hurtigt med resten af trækkene, til det famøse 40. træk er gjort.

Endelig spiller en anden og meget vigtig faktor ind: det psykologiske. At hvid i det følgende kommer så galt afsted skyldes delvis, at han har svært ved at vænne sig til spillets ændrede karakter. Det er i virkeligheden sort, der er i offensiven, selvom denne offensiv ikke lyser til himlen, men har en mere skjult karakter.

26. c3—c4	Sf6—h5!
27. Df4—f3	g7—g6
28. g2—g4?	

Mangel på erkendelse og naiv optimisme. Nu får kongestillingen det sidste grundstød. Hvem er det, der har sagt, at man aldrig skal trække sin g-bonde!

28.	Sh5—g7
29. Sf5—g3	Dc7—e7!

Dermed sættes fingeren på det ømme punkt, og hvids forføjede strategi kommer i projektorbelysning. Hvert af de følgende træk er kølleslag.

30. Df3—h1	h7—h5!
31. Te1—f1?	

Den eneste mulighed var Te3—e2, men efter 32. —, f4 33. Sf1, Sf5 er sort i afgørende fordel, selvom det må siges at være hvids bedste chance. Resten behøver ingen kommentarer.

32.	f5×e4
33. Tf1—f4	d6—d5
34. Dh1—h3	Te8—f8
35. Tf4—g4	Te6—f6
36. c4×d5	c6×d5
37. c2—c4	Tf6—f3
38. Te3—e2	Sg7—e6
39. Dh3—g2	Se6—f4

40. Dg2×f3
Opgivet.

Sf4—h3†

Forbilledligt, første classes forsvarskunst af Bjørn Nielsen.

(Noter af Jens Enevoldsen).

Bjørn Nielsens forfatterskab

Dansk skakliv er med hensyn til litteratur godt faren. Da jeg begyndte at spille i klub omkring 1924, eksisterede der ikke en eneste virkelig lodig bog om skak på dansk. Der fandtes lidt begynderstof, og man var henvist til at granske gamle tidsskrifter, hvis man ville lære noget. Det gjorde vi også med stor fornøjelse, og trin for trin lærte vi os selv så meget som muligt. Noget mere sving kom der i sagerne med Niemzowitsch's virke. Han havde en slags system i tingene og bragte dansk skak et stort skridt fremad.

I dag er billedet ganske anderledes. Der eksisterer en stor og alsidig litteratur om skak på dansk. Også på dette område har Bjørn Nielsen hævdet sig mellem de førende. Hans første bog var „Alt om Skak“, som han skrev sammen med Alfred Christensen. Han lagde et stort arbejde i opgaven og fik virkelig stablet en fornøjelig og læseværdig bog på benene. Desværre for ham stod det økonomiske udbytte ikke mål med besværet.

Den bedste del af sin skribentvirksomhed udfoldede han, da han kom i forbindelse med Arne Hansen, der har udgivet hans øvrige bøger på Dansk Skak Forlag. Mærkeligt nok, eller måske det modsatte om man vil, skrev han mest om emner, der lå ham fjernt som praktisk spiller. Fra hans hånd kunne man vente at se positionsspillet og slutspillet behandlet. Men disse elementer har han kun strejft på vejen, når han skrev om kongeangreb og kombinationsspil. „Kongeangrebet“, hans første større bog, er da heller ikke en typisk skildring af angrebet, men snarere en uddybning af en række emner indenfor midtspillet med tendring mod angreb på kongen. Det forringer naturligvis ikke bogens værdi. Hvis jeg havde fået en sådan bog i hånden, da jeg var 20 år, havde jeg fået mange søvnløse nætter.

Hans stil er den akademiske og præget af stor saglighed og nøgternhed. Kun sjældent vover han sig ud over emnet i snævrere forstand. Det sker dog, Hans indledning til „Kongeangrebet“ er af stor dramatisk virkning.

Hans bog om Niemzowitsch er et pragtværk. Det må ifølge sagens natur blive noget ekstraordinært, når man vælger det bedste ud af stormesterens arbejde. Niemzowitsch var dyb som en bjergslugt, men noget uoverskuelig for de fleste. Bjørn Nielsen har serveret ham færdiglavet, lige til at gå i gang med: Denne bog

burde læses af alle skakspillere ikke een men flere gange.

Ganske let berørte han læreogsstoffet og skrev en lille begyndervejledning, som jeg må tilstå, at jeg aldrig har læst, men på forhånd vil jeg være villig til at tro på dens kvalitet. Emnet har vel næppe større interesse for Skakbladets læsere.

Hans sidste 2 bøger var helliget gevinstføringer og kombinationsspillet.

„Hvordan man vinder en gevinststilling“ er den eneste bog, Bjørn Nielsen har skrevet, hvor han behandler slutspil. Behandlingen omfatter væsentlig elementære ting og er ret populær. Som indledning til et lidt udvidet arbejde med slutspillet er bogen ideel. Herudover kommer han ind på en række emner af levende interesse for os alle, hentet lige ud af det levende skakspil. Her er efter min mening det bedste, Bjørn Nielsen har skrevet.

Hans sidste bog „Kan De kombinere?“ kan give grundlag for mange drøftelser. Jeg er ikke enig med ham i visse ting, men det behøver naturligvis ikke at betyde, at bogen er svag. Det er en i høj grad læseværdig bog. For en spiller med udprægede kombinatoriske tilbøjeligheder og anlæg må Bjørn Nielsens opfattelse af kombinationsspil virke frappeende. Han tænker sig frem til kombinationerne, forklarer dem og vil forstå. Det er helt i overensstemmelse med hans natur og spillestil. Men der er ingen rigtig varme til stede. Det er ikke hans levende, varme elskede, han taler om, det er et skønt billede, der optager ham.

Til gengæld forstår han at analysere dette billede, så vi får en hel del at vide, som vi ikke før har vidst, og som vi måske heller ikke har haft brug for at vide. Der er jo folk på Fyen, der tror, at man kombinerer lige bravt, enten man ved, hvad man foretager sig eller ikke.

Bjørn havde sikkert mange bøger i sig endnu, som vi ikke fik. Det, han nåede at få skrevet, vil bevare ham en plads i dansk skaklitteratur.

Der er en bog, som vi absolut må have. Det er bogen om Bjørn Nielsen. Vi kan røbe, at denne bog allerede er under udarbejdelse. Arne Hansen har lagt arbejdet i hænderne på Alfred Christensen, og om en stakket tid vil mindebogen foreligge fra Dansk Skakforlag.

* * *

Bjørn Nielsen var nok udpræget forsvarsspiller, men af og til så man ham dog gå til angreb. Den store Steinitz var også forsvarsspiller, men ved en eller anden lejlighed skal han have sagt: „Nok er jeg gammel, men når folk stikker fingeren i munden på mig, bider jeg til“. Man skal altså ikke føle sig helt sikker. Nedenstående parti er spillet i Bjørn

Nielsens relative ungdom, hvilket må tjene til undskyldning for, at han i den grad forglemmer sig selv, at han ret tidligt i partiet med overlæg spiller på angreb.

Parti nr. 2413.

Dronninggambit. Laskers Forsvar.

Folkestone 1933.

Devos, Belgien.

Bjørn Nielsen.

1. d2—d4	d7—d5
2. c2—c4	e7—e6
3. Sg1—f3	Sg8—f6
4. Sb1—c3	Lf8—e7
5. Lc1—g5	0—0
6. e2—e3	Sf6—e4
7. Lg5×e7	Dd8×e7
8. Dd1—b3	

Holder centrum og er en smule bedre end 8. c×d, S×S 9. b×S, e×d 10. Db3, Td8 med lige spil (I. Kashdan i turneringsbogen).

8.	c7—c6
9. Ta1—c1	Sb8—d7
10. Lf1—e2	

Dette er for tamt. 10. S×e4, d×e 11. Sd2, f5 12. c5! fulgt af Sc4 o. s. v. ville give hvid fordel (I. K.).

10.	f7—f5
11. 0—0	Tf8—f6

Sort har opbygget en Stonewall-formation og begynder nu at udvikle et kraftigt angreb mod den hvide konge.

12. Le2—d3	Kg8—h8
13. Tc1—c2	Tf6—h6
14. Tf1—c1	Sd7—f6

Hvid truede med 15. c×d, e×d 16. S×d5!, hvilket nu ville tabe en kvalitet efter 16. —, S×S 17. D×S, c×D 18. T×c8†, Df8! (I. K.)

15. h2—h3?

Dermed skaber hvid sig en svaghed, der gør det muligt for sort at åbne spillet lettere. Bedre forsvarsmuligheder bød 15. Lf1, g5 16. g3 (I. K.).

15.	g7—g5
16. Sf3—e5	Se4×c3
17. Db3×c3	g5—g4
18. Ld3—f1	

18. h×g, S×g4 19. S×S, f×S 20. g3, Dg5 21. Lf1, Dh5 22. Lg2 var godt nok. Nu mister hvid en bonde uden på nogen måde at afsvække angrebet (I. K.).

18.	g4×h3
19. g2—g3	

Hvid kan ikke slå på h3 for 19. g×h, Ld7 fulgt af Tg8† og Dg7 (I. K.).

19.	Lc8—d7
20. Kg1—h2	Sf6—e4†
21. Kh2—h1	

Springerafbrytningen ville åbne f-linien for et samlet angreb. Tekstrækket trækker dog kun sagen ud.

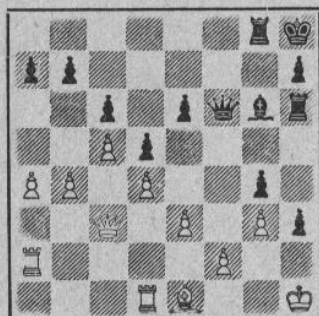
21.	De7—g7
22. c4—c5	Ld7—e8
23. b2—b4	Le8—h5
24. a2—a4	Ta8—g8
25. Se5×g4	

Tvunget p. gr. af truslen 25. —, S×e3† 26. T×S, D×g3 o. s. v. (I. K.)

25.	f5×g4
26. Tc1—d1	

Dette taber hurtigt, da hvid undlader at imødegå sorts hovedtrusel. Bedst var 26. Del, Lg6 27. Ta2, Df6 28. De2, (Df3† må ikke tillades) Le4† 29. Kh2, Df5 med tripling af de tunge officerer i f-linien og åbning af kongestillingen med h7—h5×g o. s. v. (I. K.).

26.	Lh5—g6
27. Tc2—a2	Dg7—f6!

Stillingen efter 27. —, Df6.

28. e3—e4

Nødvendigt ellers følger Le4 og Df3.

28.	Lg6×e4†
29. Kh1—h2	Th6—h5
30. b4—b5	Th5—f5
31. Dc3—c1	Tg8—f8
32. Td1—d2	Tf5—f3
33. b5×c6	b7×c6
34. Lf1—a6	Tf3—b3

Opgivet.

Hvis 35. De2, Tb1 36. Td1, T×T 37. D×T, D×f2† 38. T×D, T×T† 39. Kg1, Tg2† 40. Kf1, h2 og vinder.

Noter af I. Kashdan fra turneringsbogen.

* * *

Dette parti er måske ikke særlig spændende, men jeg synes, det er en pæn præstation af Bjørn Nielsen og ganske karakteristisk for hans spillestil. Ligesom Rubinstein spillede han ofte åbningen uden større ærgerrighed ventende på en chance i slutspillet.

Det er lærerigt at se, hvorledes Bjørn Nielsen i det foreliggende parti udnytter den omstændighed, at sort skal passe på sin svage dronningfløj til at skaffe afgørende svækkelser på kongefløjen.

Poul Hage.

Parti nr. 2414.

Modtaget dronningambit.

Spillet i Nykøbing F. 18. april 1946.

Bjørn Nielsen.

1. d2—d4
2. e2—c4
3. Sg1—f3
4. e2—c3
5. Lf1×c4
6. 0—0
7. Dd1—e2
8. Tf1—d1
9. Lc4—b3

Poul Hage.

- d7—d5
- d5×c4
- Sg8—f6
- e7—c6
- c7—c5
- a7—a6
- Sb8—c6
- b7—b5

Mange vildledte sjæle spiller her løberen til d3. Det må vist antages med nogenlunde sikkerhed, at dens bedste plads er på b3. Dette viser sig navnlig i de tilfælde, hvor hvid lader sig påtvinge en isoleret bonde på d4. I så fald er trykket mod d5 af løberen et af hvids bedste aktiver. Iøvrigt giver åbningen ikke anledning til større sindsbevægelser. Det samme kan man for så vidt godt sige om hele partiet. Sort skubbes langsomt og sikkert i grøften. Man må dog ikke gøre sig skyldig i den fejltagelse at tro, at det er let at spille skak på den måde. Tværtimod. Når resultaterne skal hentes ud af det bare ingenting, kræves der et uhyre arbejde med partierne og en fin næse for de mange usandsynlige små muligheder. Man kan jo prøve at lade en angrebsspiller forsøge sig med denne metode. Han vil vel i de fleste tilfælde ikke få mange points.

9. Dd8—c7

Iflg. Euwe (bind III, pag. 81) det bedste, medens han fordømmer Db6.

10. Sb1—d2
11. a2—a4
12. Lb3—c4
13. d4×c5
14. b2—b3
15. Lc1—b2
16. Tal—c1
17. Sf3—e5
18. Sd2—f3
19. Tc1×d1
20. Sf3—d4
21. Se5×c4
22. Sc4—d2
23. f2—f3
24. De2—d3
25. Sd4—e2
26. Dd3—e2
27. Sd2—c4
28. De2×d1
29. De2—d3

- Lc8—b7
- b5—b4
- Lf8—d6
- Ld6×c5
- 0—0
- Dc7—e7
- Sc6—a5
- Tf8—d8
- Td8×d1†
- h7—h6
- Sa5×c4
- Lb7—d5
- De7—b7
- Ta8—c8
- Tc8—d8
- Lc5—e7
- Ld5—c6
- Td8×d1†
- Lc6—d5
- Sf6—e8

Som det senere vil vise sig, er denne springer sat på livsvarig aftægt. Den flyttes ikke mere i partiet. Hidtil er tiden gået med dødkedelige laveren, hvor der er opereret med små, barnlige trusler. Hvid har en mindre svaghed i bonden på b3, medens sorts tilsvarende svag-

hed bliver bonden på a5. Mere er der næsten ikke at sige om den sag.

30. e3—e4
- Ld5×c4

Efter denne afbytning er sort kommet af med sin „gode“ løber. Ved nærmere eftersyn opdager man, at den sorte springer ikke rigtig kan komme i spil. Den har ingen støttepunkter. Alle de hvidfarvede felter b5, d5 og f5 er taget af de hvide bønder. Hvid begynder så småt at stå en anelse bedre, selvom der er lang vej til, at man kan sige, at han står til gevinst. Mere skulle der ikke til for at gøre Bjørn Nielsen godt tilfreds med stillingen.

31. Dd3×c4
32. Lb2—d4
33. Sc2—e3
34. h2—h3
35. Dc4—d3
36. Dd3—c4
37. Se3×c4
38. Ld4—c5

Sort må holde sin konge på den side. Hvis f. eks. Kf6, bringer hvid sin konge til d3 og vinder derefter bonden på a5 med Lb6 o. s. v. Nu kan man for alvor begynde at se skriften på væggen for sort.

39. Kg1—f2
40. Ld6—f8
41. g2—g4

Dermed fastlægges bondekomplekset g7—h6, og sort henvises til ventetækk.

41. Kd7—c6
42. h3—h4
43. h4—h5

Der truede 44. g5, h×g 45. L×g7, S×g7 46. h6 og vinder.

44. Kf2—c3
45. Ke3—d3
46. Kd3—e3
47. Ke3—d4

* Denne indmarch af den hvide konge kunne sort ikke forsøge at hindre med e5, da hvid blot går ind over c4 i stedet og ydermere får feltet f5 til sin springer. Iøvrigt er det fuldkommen ligegyldigt, hvad sort vælger. Han er færdig nu.

47. Kd7—c6
48. f3—f4
49. e4—e5
50. Sc4×e5†
51. g4—g5
52. f4×g5

Dermed får hvid generalafbytning, hvorefter h-bonden ikke kan standses. Men heller ikke Ld8 klarer problemet. Der følger Sfl7 og fremmarch af h-bonden.

53. Se5—c4†

opgivet. Et sådant parti kan bringe en kommentator på fortvivlelsens rand. Hvad skal man hænge sin hat på. Hvor må det have været ualmindeligt dræbende og deprimerende at blive malet således i Bjørn Niensens kværn.

* * *

Bjørn vandt mange partier mod mindre stærke modspillere på sin dygtighed i at manøvrere rundt i lige slutstilninger, hvor han så pludselig havde gevinsten i hånden. Når det gælder noget, er det meget vigtigt at score maksimum mod de svage folk. Skal der gives noget bort, må det blive mod de stærke. Den recept har bragt mangan skakspiller vidt. Det bedste eksempel er Flohr, der vandt og vel stadig vinder med regelmæssighed mod den svage ende, men nøjes med remis og en gevinst, når det kan lade sig gøre, mod de stærke. I det lange løb fører en sådan spillemåde let til forfladigelse, da navnlig spilleglæden forsvinder. Det er gået således med Flohr, men Bjørn beholdt kamphumøret til det sidste.

Parti nr. 2415.

Fransk parti.

Olympiaden i München 1936.

Felderhof, Holland.	Bjørn Nielsen.
1. e2—e4	e7—e6
2. d2—d4	d7—d5
3. Sb1—c3	Sg8—f6
4. Lc1—g5	Lf8—e7
5. e4—e5	Sf6—d7
6. Lg5×e7	Dd8×e7
7. Dd1—d2	a7—a6
8. f2—f4	0—0
9. Sg1—f3	c7—c5
10. d4×c5	De7×c5
11. Lf1—d3	Sb8—c6
12. 0—0—0	b7—b5
13. Kc1—b1	Sd7—b6
14. Sc3—e2	Sb6—c4

Spillet har tilsyncladende udviklet sig efter rolige linier. Det varer dog ikke længe, før hvid bemægtiger sig centralspillet, medens sort som trøst får den åbne b-linie. Derefter står hvid snarest en smule bedre. Men sort bringer ham ud af fatningen. Han ser spøgelse, kommer i vanskeligheder og må ned.

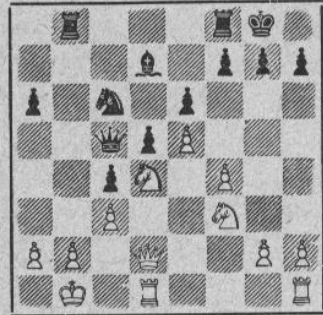
15. Ld3×c4	b5×c4
16. c2—c3	Ta8—b8
17. Se2—d4	Lc8—d7

(Se diagrammet).

Hvorledes hvid kan tabe denne stilling, forstår man ikke umiddelbart, men det kan lade sig gøre, som vi vil få at se.

18. Td1—e1	Tb8—b6
19. Sd4×c6	Ld7×c6
20. Dd2—e3	Dc5×e3
21. Te1×e3	Tf8—b8
22. Te3—e2	Lc6—e8

Nu vil han give en skak på g6. Han opnår derved at gøre hvid bange, så hvis virkninger af et træk skal være afgørende, skulle vi her efter Le8 sætte flere udråbstegn. Når vi afholder os derfra, er det fordi trækene

Stillingen efter 17. Lc8—d7.

Lc6—e8—g6 i virkeligheden ikke burde have rørt hvid det mindste. Sålænge hvid dækker b2 med konge og tårn, får sort aldrig hul på den fløj, og hvids dejlige centralspringer skal nok gøre sin gavn i det lange løb.

23. Sf3—d4	f7—f6
24. e5×f6	Lc8—g6†
25. Kb1—c1	g7×f6
26. f4—f5	e6×f5

Bjørn tog principielt næsten alt, hvad man satte frem for ham af bønder og officerer, og han fik meget ofte ret. Materiel overvægt ved man altid, hvad er.

27. b2—b3?

Han bliver ved med at svække sig. I dette tilfælde, hvor hvid har den ufordrivelige centralspringer, er hvid kun interesseret i een ting: ro i stillingen. Nu roder han alt op og får en stilling frem, hvor han for det første ikke har fået den ofrede bonde tilbage, og hvor for det andet den sorte løber og de sorte tårne kommer til at arbejde bedre end de hvide kolleger.

27.	c4×b3
28. a2×b3	f5—f4
29. Th1—e1	Lg6—e4
30. Kc1—d2	Kg8—f7
31. Te2—f2	Tb8—g8!
32. Te1—e2	Tg8—g5
33. Tf2×f4	Le4×g2

Sort beholdt den ofrede bonde. Nu er Bjørnen farlig, og vi ser da også, at hvid måtte ned i løbet af få træk.

34. h2—h4	Tg5—g6
35. h4—h5	Tg6—g5
36. b3—b4	Lg2—e4
37. h5—h6	Tg5—h5
38. e3—c4?	

Nu skal det være, Hvid vil have en ende på partiet, og får det også.

38.	Tb6×b4
39. Sd4—c6?	Tb4—b2†
40. Kd2—e3	Th5—h3†
41. Opgivet.	

En ulige kamp.

SKAKBLADET, udgivet af Dansk Skak Union, udgår hver måned. Abonnement kan tegnes på bladets ekspedition samt på postkontorerne i Danmark, Norge og Sverige à kr. 5,00 pr. år, øvrige udland kr. 6,00 pr. år. Enkelte numre fås i ekspeditionen à kr. 0,50.

Dansk Skak Union: Formand: Overtrafikkontrolør F. K. Villumsen, Vanløse allé 83, Vanløse.

Kasserer: Kasserer A. Buusmann, Jansvej 56, København S. Tlf. Amager 2852.

Sekretær og propagandaleder: Førstelærer V. Lisner, Tybjerglille pr. Herlufmagle. Tlf. Tybjerg 63.

Korrespondanceturneringens leder: Lærer Reinholt Nielsen, Klokketøbergade 20, Slagelse.

Redaktion: Ledende redaktør Jens Enevoldsen, Hoffmeyersvej 65, København F., Damsø 7782.
Opgaveafdelingen: P. Rasch Nielsen, Damhusboulevard 37, København Valby, og O. G. Lauritzen, Alekistevej 213 a¹, Vanløse.

Skakbladets ekspedition: Jansvej 56, København S. Tlf. Amager 2852.

Afleveret til postvæsenet den 1. juli 1949.

A. Backhausens bogtrykkeri, Horsens.

BJØRN NIELSEN's bratte bortgang har smertet os alle. Vi har mistet en dygtig skribent, og i fremtiden må vi savne nye bøger af ham. Heldigvis nåede BJØRN NIELSEN at berige skakverdenen med 6 pragtfulde bøger, nemlig:

KONGEANGREBET (Danmarksmeesteren har med denne bog yderligere befæstet sit ry som Danmarks førende skakmester, og *alle* skakspillere vil kunne få en dybere forståelse af skakspillet's udgrundelige hemmeligheder og hæve sin spillestyrke ved at studere KONGEANGREBET grundigt).

NIEMZOWITSCH, Danmarks Skaklærer (Bjørn Niensens bog om NIEMZOWITSCH er årets gavebog til skakspillere. I sin besnærende stil fortæller forfatteren om Niemzowitsch's liv og skakkarriere og bringer derefter en mængde partier...). (Niemzowitsch's noter er uovertrufne og af uvurderlig nytte for enhver skakspiller).

SÅDAN LÆRER DE LET AT SPILLE SKAK (...er absolut den bedste danske begynderbog i skak, og den fortjener vid udbredelse. Klubberne vil i den have en værdifuld hjælp til propagandaarbejdet).

HVORDAN MAN VINDER EN GEVINSTSTILLING. (Det er en lærebog for spillere på alle stadier, men synes op at måtte blive sin ejers uundværlige håndbog, idet emnet trænger sig på hos enhver spiller, der vil gennemføre kampen til sejr. Og det vil vi alle! For kun 7,50 kr. kan den erhverves).

RADIO-SKAK 1947, Ejnar Haave, Norge — Bjørn Nielsen, Danmark. (Var radiopartiet en succes, må denne bog med omfattende analyser af dette smukke parti om gørligt blive endnu større succes, da begge spilleres meningsudvekslinger gør bogen til et aktiv for dansk skaklitteratur).

KAN DE KOMBINERE? (Bogen er en sand perle. Forfatteren har på en udmærket måde forstået at skabe en lærerig og særdeles underholdende skakbog, som enhver skakspiller vil blive begejstret for. Bogens utallige variationer med hensyn til temaer virker forfriskende på såvel den svage som den stærke spiller, og alle bør derfor sikre sig denne skakperle, som er til stor glæde for dens ejer).

Alle paranteserne er uddrag af anmeldelser.

Til efteråret udkommer der en bog om Bjørn Nielsen. Alfred Christensen skriver bogen og samler partierne. 10 % af bogens pris vil tilfalde Bjørn Niensens mindefond.

Bestillingsseddel

til Dansk Skakforlag - Aabybro - Telefon 120

Undertegnede bestiller hermed følgende afkrydsede bøger

til omgående levering pr. franco post:

	heftet	indb.
Nielsen, Bjørn: Kongeangrebet	8,50	15,00
Nielsen, Bjørn: Niemzowitsch, Danmarks Skaklærer	13,75	21,75
Nielsen, Bjørn: Sådan lærer De let at spille Skak	3,00	6,00
Nielsen, Bjørn: Hvordan man vinder en Gevinststilling	7,50	12,75
Nielsen, Bjørn: Radio Skak 1947	2,75	5,75
Nielsen, Bjørn: Kan De kombinere?	6,75	12,00

Betalingen bedes taget i efterkrav/ønskes på rate med 20 % i udbetaling og en månedlig rate på 20 %. Ejendomsretten overgår først til mig, når hele beløbet er betalt. (Overstreg hvad ikke ønskes).

Navn: stilling:

Adresse: